

Koncepce rozvoje Gymnázia Jana Keplera

Praha, duben 2023

Obsah

1. Úvod
2. SWOT analýza
- 3.1. Pedagogický sbor
- 3.2. Obsah a forma učení
- 3.3. Provoz – ekonomická stránka, areál GJK
4. Závěr

1. Úvod

Gymnázium Jana Keplera (GJK) dostane po třiceti letech nového ředitele či ředitelku. Škola se tímto krokem může odrazit do nové etapy podobně, jako na začátku 90. let 20. století. Nyní má ovšem jednu velkou výhodu - může stavět na tom, kam se od té doby posunula.

GJK se pod vedením ředitele Jiřího Růžičky, a díky činnosti pedagogů, které do školy přivedl, etablovalo jako jedno z předních gymnázií v Praze i v republice. Přitahuje nadané studenty, kteří po maturitě ve velké většině pokračují na vysoké školy doma i v zahraničí, což zpětně udržuje zájem o GJK.

Má-li škola studentům kromě samotného studia pomáhat s orientací ve společnosti a jejich pohybech, potřebuje odpovídající obsah i formu. GJK nabízí studentům pohled na svět i na ně samotné z perspektivy řady oborů. Ty je třeba propojovat a připravit studenty pro život v rychle se měnícím světě.

Změna vedení přichází ve vhodnou chvíli, protože se zároveň proměňuje samotné školství - probíhá revize Rámcového vzdělávacího programu základního vzdělání, letos má v návaznosti na tento proces začít i revize RVP pro gymnázia. Do škol stále častěji míří učitelé, kteří prošli moderní přípravou a formací. Chtěl bych být součástí této změny.

2. SWOT analýza

Tato analýza slouží k prvotnímu náhledu na stav instituce a její činnost, které bude možné rozpracovat po důkladnějším zkoumání zevnitř.

Silné stránky (neboli co zachovat a podpořit):

- setrvalý proud nadaných a motivovaných uchazečů, z nichž si škola může vybírat
- práce se studenty (od kurzu "Go" po maturitu)
- zkušený pedagogický sbor
- dobré materiální zázemí

Slabé stránky (na čem zapracovat):

- jistá strnulost po dlouhém období bez výraznějších proměn
- vzájemná izolovanost některých předmětů
- webová prezentace školy

Příležitosti (kam napřít úsilí):

- aktivní participace na probíhajících změnách ve školství
- prohloubení spolupráce s vysokými školami a školami v zahraničí
- nové zdroje financování

Hrozby (co odstranit či neutralizovat):

- duševní zdraví studentů
- nárůst provozních nákladů v souvislosti s rekordní inflací

Nový ředitel či ředitelka

- pracuje na vstřícné atmosféře školy, podporuje studenty v iniciativě, povzbuzuje učitele ke spolupráci se studenty
- uchová široký prostor volitelnosti předmětů a jejich pestrou nabídku
- zreviduje práci učitelů tak, aby se odbourala přebytečná zátěž, hledá možnosti motivace
- posílí komunikaci s učiteli se zvláštním ohledem na předmětové komise
- reflektuje výuku, klade důraz na zpětnou vazbu (hospitační plán, evaluační dotazníky) dbá na maximální možnou provázanost mezi předměty, podporuje cesty k motivaci studentů k učení
- bere ohled na aktuální témata (stav klimatu, razantní nástup "umělé inteligence", otázky identity a další) a možnost jejich zahrnutí do výuky a dalších aktivit školy
- podporuje třídní učitele, ve spolupráci s nimi vytváří podmínky pro dobrou práci s jejich třídami
- podporuje bezpečné prostředí ve škole pro studenty i učitele
- dbá na otevřenost a transparentnost školy a kvalitní komunikaci s rodiči, zřizovatelem i veřejností
- zaměřuje se na vícezdrojové financování, které lépe pokryje provoz školy a mimoškolní aktivity

Formulace strategických témat vyplynou z analýz vypracovaných více metodami s různými cílovými skupinami (pedagogický sbor, další zaměstnanci školy, studenti, absolventi, experti). Aby byl strategický plán realizovatelný, hodlám k analýze přistoupit participativním přístupem. Takto získaná data budou odrážet komplexnější obraz stavu instituce. Ten povede k silnější motivaci podílet se na změnách a vytvoří větší prostor k samostatnosti jednotlivých aktérů.

3.1. Pedagogický sbor

Pedagogický sbor GJK nyní tvoří 74 učitelů, podle Výroční zprávy 2021/2022 překročilo 16 pedagogů věk 60 let. Lze tedy předpokládat, že se v průběhu několika příštích let bude pedagogický sbor obměňovat, a na tom je vhodné začít pracovat už teď.

Připravovaná novela školského zákona a zákona o pedagogických pracovnících navíc pravděpodobně zavede pozice "provázejícího učitele" a "uvádějícího učitele". Škola pilotovala Rámcový vzdělávací program pro gymnázia (RVP G), a může využít zkušenosti těch "pilotů", kteří působí na GJK dodnes.

V posledních letech sílí proud nových přístupů k výuce, inovativních postupů a celkově se proměňuje pohled na vzdělávání. Je proto třeba provést „inventuru“ výuky, a pracovat na zlepšení, kde to bude třeba. K tomu je možné využít nabídky řady institucí či organizací aktivních v reformě učení, které poskytují kurzy a další formy pomoci pedagogům, jak prohlubovat a obcerstvovat styl a formu práce ve prospěch studentů i učitelů samotných.

Důležitá je i spolupráce s dalšími subjekty - gymnázii, a s vysokými školami, neziskovými organizacemi, a to včetně mezinárodních kontaktů, které GJK už řadu let úspěšně udržuje (viz Výroční zpráva). Tyto vazby by měla škola nadále rozvíjet.

Učitelé čelí riziku vyhoření plynoucímu z velké zátěže, a proto chci posílit jejich podporu například v podobě supervize, psychologických konzultací a dalších aktivit. Duševní hygienu potřebují i studenti.

3.2. Obsah a forma učení

V posledním ukončeném školním roce 2021/2022 studovalo na GJK ve 20 třídách 591 studentů, a to v oborech 7941K81 gymnázia osmiletého a 7941K41 gymnázia čtyřletého. Na jednu třídu tak připadalo v průměru 30 studentů, zároveň byl průměrný počet studentů na učitele 12.

Školní vzdělávací program "Per aspera ad astra" začal vznikat v roce 2004, od té doby jej škola průběžně aktualizuje, naposledy o novou náplň v oblasti výpočetní techniky (ICT). Navrhují ŠVP prodiskutovat jako celek, a to už v závěru školního roku 2023/2024. Cílem není revoluce, ale inspirace pro oživení výuky a čerstvý pohled.

Základním kamenem práce se studenty na GJK je kurz "Go". Nováčkům poskytuje prostor, aby se navzájem poznali v rámci nového třídního kolektivu, a mohli fungovat jako skupina, jejíž členové spolupracují, pomáhají si, a stojí při sobě. K výjimečnosti kurzu přispívá fakt, že jej připravují učitelé GJK, a ne najatá agentura, jak to bývá obvyklé.

Škola se může pochlubit pestrou nabídkou volitelných předmětů. Možná se často mluví o dělení na přírodovědnou a humanitní linii, ty je ovšem třeba maximálně propojovat, protože společnost potřebuje obě, tak jako člověk plíce.

3.3. Provoz – ekonomická stránka, areál GJK

"Výše přímých nákladů přidělených ze státního rozpočtu je v zásadě nedostatečná. Tyto prostředky nepokrývají ani zdaleka potřebu školy. Nárůst cen a další prostředky potřebné k přímému zajištění výuky jsou pak čerpány z provozních prostředků. Dle ŠVP chybí především finance na nákup učebních pomůcek, ale i na cestovní náklady ... Zásadním problémem při čerpání přímých nákladů je tak především nízký rozpočet v této kapitole."

Tato citace z poslední výroční zprávy ukazuje hlavní problém hospodaření školy. Je třeba udělat jednak revizi výdajů, jednak rešerši nových zdrojů financování.

Na podporu provozu se například nabízí možnost čerpat prostředky z Národního fondu obnovy, mezinárodní mobilitu studentů podporuje program Evropské Unie Erasmus+ nebo Mezinárodní Visegrádský Fond.

Obdobnou revizi navrhují také u doplňkové činnosti, jako je pronájem sportovišť a prostor školy nebo výuka nepovinných předmětů.

Školu pravděpodobně v příštích letech čekají dílčí rekonstrukce. V Parlářově ulici se jedná hlavně o prosklené stěny u hlavního schodiště, krásný architektonický prvek, který ovšem kvůli slabé izolaci významně zvyšuje energetickou náročnost budovy. Umístění školy v pražské památkové rezervaci sice může práce na budovách školy komplikovat, zároveň by však mohlo, ve spojení s architektonickou hodnotou "nové budovy", nabízet čerpání takto zaměřených prostředků.

Dále je třeba zvážit využití obnovitelných zdrojů energie, například solárních panelů, a další možnosti úspor. Nespornou výhodou ve všech krocích ohledně hospodaření je odborná opora od zkušené ekonomky školy.

Škola potřebuje posílit stav nepedagogických pracovníků, jejichž počet podle výroční zprávy *“naprosto neodpovídá potřebám, zákonným požadavkům, požadavkům zřizovatele, ale i dalších institucí, ani zkušenostem ze zahraničí.”*

Cílem je doplnit stav a zorganizovat činnost tak, aby byla efektivní, a zároveň kladla na jednotlivé zaměstnance odpovídající nároky.

4. Závěr

Gymnázium Jana Keplera má díky proudu nadaných studentů, kvalitnímu sboru a solidnímu zázemí našlápnuto k tomu, aby si udrželo silnou pozici v rámci pražského školství a posílilo renomé, jež si udržuje posledních třicet let.

Dovolím si na závěr trochu osobnější tón.

Když jsem zde v roce 1988 nastupoval do prvního ročníku, o GJK jsem moc nevěděl kromě toho, že se nachází blízko Hradu. Nejvíce mě zajímalo, jak tam budu jezdit, protože na základní školu jsem to měl pár minut pěšky.

Na Kepleru jsem prožil konec normalizačního režimu komunistické strany a následný bouřlivý rozvoj na počátku devadesátých let, kdy bylo najednou možné všechno. A tak jsem si třeba místo zaprášených fotografií stranických a státních návštěv na panelech školní “síně tradic” prohlížel v semináři z dějin umění reprodukce renesančních mistrů. Co víc, řadu těch obrazů či soch jsem pak viděl naživo na školním výměnném pobytu v Itálii, protože jsme tam prostě vyrazili.

V roce 1996 jsem se na Kepleru vrátil, coby čerstvý bakalář teologie, jako učitel Základů společenských věd. Během následujících deseti let jsem tak svoji školu poznal i z druhé strany.

Nyní se chci vrátit. Zkušenost z práce mimo školství mě na jedné straně obohatila, na té druhé mi ukázala, že vzdělávání je mému srdci nejbliž. Chci se vrátit, protože mi to dává smysl.

Souhlasím se zveřejněním předložené "Koncepce rozvoje Gymnázia Jana Keplera".

V Praze dne 20. 4. 2023

